

Wat beweegt de 50-plusser?

Prof. dr. René Schalk

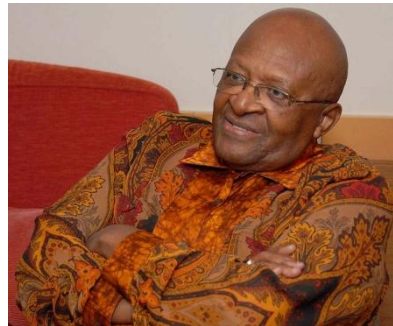
Congres “Senioren in actie!?”

Provinciehuis ‘s Hertogenbosch

11 oktober 2012

Thema's

*50-plussers,
senioren,
oud?*

*Elk nadeel heb
z'n voordeel*

*Duurzaam actief
blijven, Plicht,
Een mooiere
wereld*

Boodschappen

- Ouder worden is niet alleen aftakeling, de toekomst kan mooier zijn

- Senioren actief ■
- Nieuwe organisatievormen nodig

Ouder worden

psychologische, cognitieve, lichamelijke, sociale en maatschappelijke veranderingen over de tijd

Chronologische leeftijd: kalenderleeftijd

Maatschappelijke leeftijd: bekwaamheid, kennis, ervaring (inzetbaar in de samenleving)

Leefsituatie leeftijd: privé-situatie, economische situatie, sociaal kapitaal

Psychosociale leeftijd: zelfbeeld, sociale percepties

Functionele leeftijd: gezondheid, cognitieve prestaties

Voorbeelden invloed op “oud”

- Leeftijdsgrenzen (brandweerman, behandelend arts)
- Pensioengat → sterkere financiële drijfveer om te blijven werken
- Als de wijk, sociaal netwerk goed scoort op sociaal kapitaal bevordert dat het duurzaam actief willen zijn
- Gecategoriseerd worden als oudere (of zichzelf zien als oudere) remt het actief willen zijn
- Men wil wel actief blijven, maar onder de voorwaarde dat de manier waarop past bij eigen wensen

Zo fijn is langer leven niet?

- “mijn leven is van een totale zinloosheid”
- “niets boeit hen meer”

Heleen Crul NRC 6/7 oktober 2012

- Ouderen zijn heus niet slechter af dan jongeren
- Ook mensen op hoge leeftijd geven de kwaliteit van hun leven een 8
- Onze samenleving moet ouderen niet hun vitaliteit ontnemen

Rudi Westendorp NRC 9/10 oktober 2012

De realiteit: wat vinden ouderen zelf?

De thema's die ouderen het meest associëren met ouder worden zijn een **combinatie** van **positieve en negatieve** aspecten

Het **meest** genoemd worden:

minder drukte/stress, fysieke achteruitgang, meer tijd voor leuke dingen

Oudere ouderen: eenzaamheid, fysieke achteruitgang, mentale achteruitgang en grotere afhankelijkheid

Jongere 55-plussers: vrijheid, tijd voor leuke dingen en minder drukte/stress

Voordelen van ouder worden

je bent zo oud als je je voelt
geen verplichtingen meer
levenservaring en wijsheid

Hoger opgeleiden: vrijheid

Lager opgeleiden: lekker genieten, respect krijgen,
rustig aan doen en geen verplichtingen meer

Voor de oudste ouderen spreken 'samen dingen doen'
en 'lekker genieten' niet meer zo aan

Conclusies tot nu toe

- “Oud” wordt door vele factoren bepaald en heeft vele betekenissen
- Oud worden heeft voor- en nadelen

Vervolg:

- Ouderen actief
- Ervaringen met vrijwilligerswerk
- Een mooiere wereld

Ouderen actief!!!!!!!

(Het) “is duidelijk dat iedereen hoe dan ook meer zelf zal moeten investeren in zijn eigen oude dag, of die nu wel of niet met gebreken gepaard gaat. Een overheid die zorgt van wieg tot graf bestaat niet meer”

(De zorg) “moet echt anders worden georganiseerd, namelijk vooral **samen met** en dichtbij de ouderen zelf”

Vrijblijvendheid of plicht?

Is duurzaam actief zijn of blijven een maatschappelijke 'plicht'?

Een gezonde oudere kan zelf aangeven slechts te willen genieten van het leven en het rustiger aan te willen doen, maar er is ook zoiets als een maatschappelijke plicht om zich in te zetten voor de maatschappij en burgerschap te tonen, door bijvoorbeeld deel te nemen aan vrijwilligerswerk, door te werken waar mogelijk, en te zorgen voor ouders of anderen

Wat krijg je er voor?

ROEPING

Zuster Immaculata die al vier en dertig jaar
verlamde oude mensen wast,
in bed verschoont,
en eten voert,
zal nooit haar naam vermeld zien

.....
Toch goed dat er een God is

Gerard Reve voor de Zusters van Liefde (ook bekend als “Zusters van Tilburg”) te
Weert

Waarom doen ouderen (vrijwilligers)werk?

- **Waarde:** Ik vind het belangrijk anderen te helpen
- **Leren:** Door vrijwilligerswerk kan ik dingen leren in de praktijk
- **Sociaal:** Mensen die ik ken willen iets voor de samenleving doen
- **Carrière:** een voet tussen de deur krijgen van een organisatie waar ik graag zou willen werken
- **Bescherming:** Vrijwilligerswerk als manier om te ontsnappen aan de eigen zorgen
- **Zelfvertrouwen:** Vrijwilligerswerk zorgt ervoor dat ik mij beter over mijzelf voel

Waarom vrijwilligerswerk?

1 = zeer onbelangrijk 5 = zeer belangrijk

Waarde	3,80
Leren	3,61
Zelfvertrouwen	2,98
Sociaal	2,81
Bescherming	2,46
Carrière	1,82

Wat bepaalt bevlogenheid en tevredenheid?

Bevlogenheid	3,48
Tevredenheid	4,05

1. Leren
2. Zelfvertrouwen
3. Waarde

Conclusies tot nu toe

- Ouderen moeten actief blijven
- Activiteiten moeten aansluiten bij wat ouderen willen, bijvoorbeeld mogelijkheden om te blijven leren, en moeten waardering opleveren

Vervolg:

- Een mooiere wereld
- Hoe kan die er uit zien?
- Hoe kunnen we dat organiseren?

Hoe kan een mooiere toekomst er uit zien?

Voor ouderen zelf

- Meer differentiëren naar wensen en mogelijkheden:
Wie wenst wat? Wat heeft men te bieden?
- Fysieke achteruitgang tegengaan
- Meer onderlinge verbanden ouderen voor ouderen

- Minder drukte/stress en meer tijd voor leuke dingen:
Een grote groep 50-60 jarigen zorgt al voor jongere kinderen en oudere ouders

Organisatievormen moeten veranderen

- Meer klantgericht, specifiek (vraaggestuurd)
- Meer samenwerking tussen organisaties
- Naar nieuwe organisatieconcepten

Cruciaal zijn aanstuurmechanismen (regie),
Coördinatiemechanismen (samenwerking) en
Uitwisseling en beschikbaarheid van informatie

Bijvoorbeeld in de zorg:

Samen met en dichtbij de ouderen zelf

Wijksteunpunten en multidisciplinaire buurtteams

Jos Schols, *Medisch Contact*, 5 oktober 2012, pp. 2226

Conclusies

Het moet simpeler, menselijker, beter passend bij de vraag, anders georganiseerd

- Financieringstromen en organisaties ontschotten, vermijden overlap, en zorgen voor geen hiaten
- Andere organisatiefilosofie gericht op samenwerking met als doel goede samenwerking voor de cliënt, niet vooral groei of belangen van de eigen organisatie
- Creëren gegarandeerd basisniveau van basale voorzieningen overal en daarnaast gespecialiseerde functies

Wat brengt de toekomst?

Je gaat het pas zien als je het dóór hebt

websites

www.seniorenbarometer.nl
www.socialevraagstukken.nl

